

**ARJEPLOGS
KOMMUN**
ÁRJEPLUOVE KOMMUVNNA

Handlingsplan för Nära vård i Arjeplogs kommun

Min hälsa och välbefinnande

- Min egen kraft tas tillvara
- Tillsammans för min trygghet
- Sammanhållet och enkelt för mig
- Nära mig på bästa sätt

Dokumenttyp Handlingsplan	Dokumentnamn Handlingsplan för Nära vård i Arjeplogs kommun	Fastställd/upprättad Kommunstyrelsen 2024-09-09 § 116.	Beslutsinstans Kommunstyrelsen	Giltighetstid 2024 - 2025
Dokumentansvarig MAS	Version 1.0	Senast reviderad	Dokumentinformation Dnr Ks 2022/670,779.	Detta dokument gäller

Innehåll

Inledning – varför Nära vård?	1
Syfte och mål.....	2
Definitioner och begrepp.....	2
Personcentrering.....	2
Hälsofrämjande och förebyggande insatser.....	2
Stärkt gemensam primärvård.....	3
Öppnare vårdformer	3
Viktiga organisatoriska förutsättningar för omställningen.....	4
Inventering av behov	5
Planering för insatser och förändrade arbetssätt.....	6
Kontinuerlig utvärdering, uppföljning och samverkan	6
Bilagor och länkar till material.....	7

Inledning – varför Nära vård?

I överenskommelsen mellan staten och Sveriges kommuner och regioner (SKR) – God och nära vård 2024 – en personcentrerad och patientsäker hälso- och sjukvård med primärvården som nav beskrivs den omställning som pågår av Sveriges hälso- och sjukvårdssystem;

Utvecklingen av nära vård innebär inte någon ny organisationsform eller vårdnivå. Nära vård är heller inte en ny benämning på dagens primärvård. Innebörden av begreppen nära och tillgänglig ska definieras med utgångspunkt i patientens behov. Det handlar om ett förhållningssätt som avser en mer personcentrerad hälso- och sjukvård där samarbetet och samverkan mellan regioner och kommuner är central. Målet med omställningen av hälso- och sjukvården är att patienten får en god, nära och samordnad vård som stärker hälsan. Målet är också att patienten är delaktig utifrån sina förutsättningar och preferenser samt att skapa ett mer samhällsekonomiskt effektivt och långsiktigt hållbart hälso- och sjukvårdssystem. Det tydliggörs att primärvården, som utförs av såväl kommuner, regioner som privata utförare, är navet i vården. Primärvården behöver samspela med den specialiserade vården både på och utanför sjukhusen, kommunernas socialtjänst samt andra intressenter som behövs utifrån patientens perspektiv. Den nära vården har hälsan i fokus och kan inte uppnås om inte primärvården och folkhälsoarbetet sker i nära samverkan.

Det nationella arbetet med omställningen till en god och nära vård är i linje med WHO:s mål om att åstadkomma allmän hälso- och sjukvård

En utvecklad nära vård med en stärkt primärvård, som också bidrar i det förebyggande arbetet, ger förbättrade förutsättningar för en samhällsekonomiskt effektiv hälso- och sjukvård där tillgängliga resurser används på bästa sätt

Traditionellt har hälso- och sjukvården varit anpassat för att hantera akuta tillstånd och skador men behoven hos befolkningen har över tid förändrats. Vi lever längre och fler lever med kroniska sjukdomar. Samtidigt minskar antalet personer i arbetsför ålder vilket ställer annorlunda krav på hur vi kan använda våra resurser. Den tekniska utvecklingen går snabbt framåt och gör att vården förändras. Den gör också att förväntningarna hos befolkningen när det bland annat handlar om digitala möjligheter förändras.

Nära vård handlar om att flytta vård, hälsa och omsorg närmare medborgarna och att göra dem mer delaktiga. Vi behöver arbeta mer hälsofrämjande och med förebyggande insatser på ett annat sätt. Personcentrering och delaktighet är centrala delar i omställningen och det finns ett behov av att utveckla öppnare vårdformer närmare patienterna.

Bilden är målbilden som har arbetats fram gemensamt för Norrbotten. Fokus är att skapa en god hälsa och välbefinnande för norrbottningen och den finns beskriven tydligare i länsstrategin för Nära vård i Norrbotten.

Syfte och mål

Den lokala handlingsplanen för Arjeplogs kommun ska utifrån de övergripande dokumenten inventera behov, planera för insatser, utveckla arbetssätt och utvärdera de interna processer som krävs för att omsätta åtgärder i dessa till praktik.

Handlingsplanen ska revideras varje år till att omfatta kommande års arbete fram till 2030.

Definitioner och begrepp

Personcentrering

Kärnan i nära vård är ett personcentrerat arbetssätt vilket innebär att se, involvera och anpassa insatserna efter vad som är viktigt för just den personen. Det kan inom vård vara lätt att professionen låter sin kunskap och erfarenhet ta över istället för att utgå från patientens kapacitet och förmåga att själv prioritera och fatta relevanta beslut utifrån sin situation, sina förutsättningar, mål och önskningsar. Personcentrerad vård handlar om att utifrån patientens egen bild av hälsa tillsammans med professionens och utgå från frågan; ” vad är viktigt för dig”? Det kan vara stöd till egenvård eller att det finns enkla kontaktvägar till hälso- och sjukvården

Det handlar också om att ta tillvara anhörigas kunskaper och erfarenheter och se till dennes behov av förebyggande och hälsofrämjande insatser.

Arbetsområden

Patient- och brukarmedverkan

Medborgardialog

Patientkontrakt och samordnade individuell plan

Specialtjänster designade utifrån behov

Hälsofrämjande och förebyggande insatser

Istället för att åtgärda sjukdomar och ohälsa när det dyker upp är det viktigt för att verksamheter att så mycket som möjligt arbeta med ett hälsofrämjande och förebyggande arbete. Det handlar bland annat om att främja goda levnadsvanor och det är viktigt att barn och ungas välmående och hälsa stärks tidigt i livet.

Arbetsområden

Stöd till egenvård

Stärka föräldraskapet

Tidiga insatser för att klara skolan

Elevhälsosamtal

Tidiga insatser i samverkan

Hälsosamma levnadsvanor

Rehabiliteringsinsatser

Stärkt gemensam primärvård

Region Norrbotten, länets kommuner och privata utförare har ett delat ansvar för hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå. Den gemensamma primärvården behöver ges förutsättningar och resurser för att kunna stärkas, vara tillgänglig och utgöra basen i den nära vården. Primärvården ska även vara navet i samspelet mellan olika aktörer; specialistvård, socialtjänst, skola och andra intressenter utifrån den enskildes behov.

Arbetsområden

Fasta vård och omsorgskontakter

Samordnad individuell planering

Teambaserade arbetssätt

Samnyttjande av personal och lokaler

Öppnare vårdformer

Nära vård innebär en förflyttning från inneliggande sjukhusvård till öppna vårdformer. Dessa bör kunna finnas närmare patienterna.

Det ska kunna genomföras till exempel med hjälp av tekniska och/eller digitala hjälpmedel

Arbetsområden

Mobila team

Servicepunkter och filialer i glesbygd

Specialistkonsultation i hemmet

Hemmonitorering

Digitala välfärdstjänster

Viktiga organisatoriska förutsättningar för omställningen

Nationell kunskapsstyrning och evidensbaserade arbetssätt syftar till att leverera en mer kunskapsbaserad, jämlik och resurseffektiv verksamhet av hög kvalitet. Bästa möjliga kunskap ska finnas tillgänglig och personalens kompetens ska tas tillvara på bästa sätt. I takt med att fler patienter kan vårdas utanför sjukhus i större utsträckning ställer det också högre krav på kompetens inom flera områden. Tidigare utskrivningar från sjukhus kan också innebära förändrade arbetssätt inom rehabilitering för den kommunala hälso- och sjukvården.

Framtidens ledarskap behöver utgå från ett tillitsbaserat förhållningssätt och karaktäriseras av helhetssyn, nytänkande och mod. Ledarskapet måste kunna vara uthålligt över tid och medarbetarna behöver få förutsättningar att ställa om sina arbetssätt så att en verklig förändring uppnås.

Viktiga förutsättningar för att klara framtidens utmaningar är en god förmåga att attrahera, rekrytera, kompetensutveckla och framförallt behålla medarbetare. Det är viktigt att arbetsmiljöarbetet är prioriterat och att behovet av inhyrd personal minskar. För att på bästa sätt använda våra resurser är samverkan mellan regioner och kommuner nödvändig.

Arbetsområden

Tydliga strukturer för samverkan

Översyn och utveckling av gemensamma avtal och överenskommelser

Implementera bästa möjliga kunskap

Ledarskapsutveckling

Gemensam kompetensutveckling

Kompetensförsörjning i samverkan

Inventering av behov

Under åren 2022 och 2023 gjordes så kallad flödeskartläggning i alla Norrbottens kommun i samverkan med Region Norrbotten, både inom primärvården och slutenvården. Syftet med dessa flödeskartläggningar var bland annat att undersöka en patients väg via olika kontakter med vården och se vad som var värdefullt för patienten respektive inte värdeskapande. Utifrån dessa flödeskartläggningar uppmärksammades flera områden av behov av förbättringar utifrån en patients perspektiv.

Flödeskartläggningen gjordes utifrån olika områden;

Multisjuka äldre med flera olika vårdkontakter, barn och unga med psykisk ohälsa, palliativ vård, rehabilitering av multisjuk person eller efter en stor stroke, vuxen med psykisk ohälsa samt vuxen inom socialpsykiatri.

I Arjeplog gjorde vi flödeskartläggningen av en multisjuk äldre med flera vårdkontakter. Vi journalgranskade hälso- och sjukvårdsjournaler från hälsocentralen, slutenvården samt kommunen och den sociala dokumentationen från kommunen. Sedan analyserades flödet och detta gjordes utifrån de olika kontakter som personen hade antingen med vården eller omsorgen. Analysen utgick ifrån frågeställningen ” värdeskapande för mig? ”dvs från patientens perspektiv. Där uppmärksammades framförallt behov av samordning och tydliggörande av olika professioners roller inom vård och omsorg.

Då flödeskartläggning var ett bra sätt att uppmärksamma brister och behov kommer detta att göras återkommande utifrån olika perspektiv.

Ett annat område där ett behov av någon form av utredning och inventering uppmärksammats är möjligheten till utökad samverkan mellan hälsocentralen och kommunens resurser. Detta kommer att fortsätta utredas och förhoppningsvis resultera i någon form av samordning av gemensamma resurser.

Vi behöver också inventera vilka övriga behov som finns inom verksamheterna för att kunna genomföra omställningen samt prioritera vad som behöver göras först. Detta kommer att ske kontinuerligt under kommande år.

Planering för insatser och förändrade arbetssätt

Flödeskartläggningsarbetet resulterade bland annat i ett behov av att tydliggöra olika funktioner och professioners ansvar och uppdrag.

- Fasta vårdkontaktens uppdrag
- Olika professioners uppdrag och ansvar både inom kommunen och regionen behöver förklaras för varandra
- Olika professioners ansvar i upprättandet av samordnad individuell plan. Det finns länsövergripande riktlinjer och rutiner men det kan finnas ett behov av att tydliggöra det lokalt.
- Hemsjukvårdens uppdrag och ansvar

Inom dessa områden har arbetet påbörjats men det kommer att fortsätta under 2025.

Utredning om utökad samverkan med hälsocentralen kommer att återupptas under hösten och arbetet beräknas utmynna i ett förslag under 2025.

Kontinuerlig utvärdering, uppföljning och samverkan

Tillsammans med hälsocentralen har vi kontinuerliga återkommande samverkansmöten; s.k. REKO möten (region – kommun) där stående punkter avhandlas. Dessa stående punkter är blanda annat barn och unga, äldre, hemsjukvård och psykisk ohälsa. Om ytterligare behov av särskilda samverkansmöten uppstår görs detta utöver dessa. REKO möten är 4 gånger per år.

Ytterligare samverkans forum är bland annat förebyggandegruppen inom Folkhälsorådet och PSS möten; Polis, skola och socialtjänst. Sedan tidigare finns den sk. Norrbus samverkan också.

Inom södra länsdelen träffas företrädare från kommunerna (Arjeplog, Arvidsjaur, Älvsbyn och Piteå) både från skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård tillsammans med företrädare från Region Norrbottens hälsocentraler och specialistvård. Detta sker ca 5 gånger per år.

Tillsammans med utvecklingsledare för Nära vård för Norrbottens kommuner träffas företrädare från respektive kommun varje månad för informationsutbyte och samverkan. Där pågår ett arbete med att ta fram gemensamma indikatorer för uppföljning av nära vårdarbetet på olika nivåer.

Arjeplogs kommuns MAS är ledamot i det Nationella primärvårdsrådet som representant för de fyra nordliga länens kommuner fram till och med 2026. Nationella primärvårdsrådet ska bidra i omställningen till Nära vård. Inom ramen för kunskapsstyrning finns även Regionala primärvårdsråd (Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Västernorrland) samt Lokala primärvårdsråd med representanter från Norrbotten. Arjeplogs MAS är med även i dessa.

Det vi kommer att följa inom Arjeplogs kommun under kommande år för nära vård är bland annat andel fasta vårdkontakter, antal inskrivna i hemsjukvård, andel korrekt genomförda samordnade individuella planeringar inklusive antal aktörsmöten.

Bilagor och länkar till material

Länk till ÖK SKR och regeringen för 2024: [Överenskommelse om en God och nära vård | SKR](#)

Länk till kunskapsstyrning och nära vård; [Nära vård | SKR](#)

Länk till Nationella primärvårdsrådet: [Nationellt primärvårdsråd | Kunskapsstyrning vård | SKR \(kunskapsstyrningvard.se\)](#)

Länsgemensam strategi; [Tillsammans för Nära vård i Norrbotten \(norrbottnskommuner.se\)](#)